

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Наблюдение на пазара за търговия и дистрибуция „Към по-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция до 2020 г.““

COM(2010) 355 окончателен

(2011/C 84/04)

Докладчик: г-н ALMEIDA FREIRE

На 5 юли 2010 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 262 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Наблюдение на пазара за търговия и дистрибуция „Към по-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция до 2020 г.““

COM(2010) 355 окончателен.

Специализирана секция „Единен пазар, производство и потребление“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 6 януари 2011 г.

На 468-ата си пленарна сесия, проведена на 19 и 20 януари 2011 г. (заседание от 20 януари), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 192 гласа „за“, 4 гласа „против“ и 4 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 ЕИСК признава значението на търговията на дребно на единния пазар, както и нейния принос към общата европейска икономика. Поради специфичния характер на търговията на дребно ЕИСК приветства холистичния подход, разработен от Европейската комисия в доклада „Наблюдение на пазара за търговия и дистрибуция“, и изразява съгласие, че трябва да се избягва фокусирането върху отделни подотрасли.

1.2 ЕИСК изразява съжаление, че се обръща твърде малко внимание на МСП, които играят основна роля по отношение на заетостта, създаването на стойност, както и в живота на селските райони и градските центрове. Съгласно Акта за малките предприятия (Small Business Act) трябва да се дава по-голям приоритет на МСП и да се вземат мерки, с които те да се насърчават да се развият и да създават работни места.

1.3 В цяла Европа има концентрация на големи вериги за търговия на дребно, които привличат все повече клиенти с добрите си оферти (петте най-големи вериги за търговия на дребно с хранителни стоки държат над 70 % от пазара през 2005 г.). Също така се наблюдава голяма концентрация на пазарите на редица продукти, по-специално на продуктите от първа необходимост, които търговците на дребно не могат да си позволят да не предлагат в своите магазини.

1.4 Преговарянето от позиция на силата е обща практика в условията на пазарна икономика и всички предприятия го правят, включително земеделските производители, преработвателните предприятия, доставчиците и търговците на дребно. ЕИСК е загрижен за това, че в някои страни се въвеждат мерки за контрол на ценовите нива или на маржовете, защото

това противоречи на принципите на свободната конкуренция и функционирането на единния пазар.

1.4.1 Поради важни социално-политически причини, например в социалната и екологичната области, подобно регламентиране може да бъде необходимо, за да се гарантира социалното сближаване или опазването на околната среда.

1.5 В рамките на вътрешния пазар са регистрирани значителни разлики в цените на сродни продукти в отделните държави-членки. ЕИСК препоръчва всяко проучване за цените да се съсредоточава върху разпределението на цените и маржовете по цялата верига на доставка.

1.6 ЕИСК припомня, че пазарите и договорните отношения на дребно са национални по характер и имат различни правни, икономически, политически и културни характеристики. Като признава значението на веригата на доставка на храни, ЕИСК призовава да бъдат анализирани и разглеждани по подходящ начин явно нелоялните практики, които се наблюдават по цялата верига на доставка на хранителни стоки.

1.7 По-конкретно ЕИСК приканва Комисията да проучи как „нелоялните договорни отношения“ се разглеждат на национално равнище, включително при правоприлагането. Освен това ЕИСК припомня колко важно е по време на криза да се гарантира правилното прилагане на съществуващото законодателство и че това е отговорност на държавите-членки и посочва къде следва да се предприемат мерки, както и кое е най-подходящото равнище на интервенция, в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност.

1.8 Заетостта в търговията на дребно е важна и често е вход към пазара на труда за много млади, нискоквалифицирани или неквалифицирани работници. Търговията на дребно предлага значителни възможности и за предприемачите.

1.9 ЕИСК призовава Комисията да спомогне за насърчване на самостоятелната заетост, предприемачеството и развитието на умения като средство за справяне с кризата и за улесняване на влизането или връщането на хората на пазара на труда.

1.10 Комисията правилно посочва области на приоритетни действия. Освен това ЕИСК призовава за навременно приемане на предложенията и призовава Европейската комисия да ускори вземането на решения в област, която изисква спешни, практически и осезаеми действия. По-специално, новият форум на високо равнище за по-добро функциониране на веригата на доставка на хранителни стоки трябва да стане трамплин за нови и зараждащи се политики в областта на хранително-вкусовата промишленост, включително по-балансирано отношение по цялата верига на доставки.

1.11 ЕИСК призовава Комисията да проучи как се изпълнява директивата за услугите и да вземе подходящи мерки по отношение на съответните държави-членки. ЕИСК настоятелно приканва Комисията да вземе мерки по отношение на таксите за обмен, които имат ефект на скрит данък върху потребителите.

2. Въведение

2.1 Европейската комисия признава важната роля, която секторът за търговия и дистрибуция изпълнява в рамките на единния пазар. Всъщност, неговото икономическо значение за Европейския съюз (4,2 % от БВП на ЕС, 17,4 милиона заети и 20 % от европейските МСП, както и тесни връзки с множество пазари) обяснява защо търговията на дребно беше избрана за предмет на наблюдение на пазара.

2.2 В доклада за наблюдението на пазара за търговия и дистрибуция и придружаващия го работен документ се анализират факторите, които оказват влияние – от гледна точка на единния пазар – върху икономическата, социалната и екологичната ефективност на сектора за търговия на дребно. За целта в доклада и в работния документ на службите на Комисията се разглеждат резултатите на сектора, последните тенденции и въздействието на модернизацията върху конкуренцията. Те разкриват проблемите, оказващи влияние върху ефективността на търговците на дребно и от гледна точка на техните партньори в икономическите дейности нагоре и надолу по веригата.

2.3 Направеният в доклада анализ на сектора се основава на анализ на взаимодействията на търговците с техните доставчици (икономически дейности нагоре по веригата) и техните потребители (икономически дейности надолу по веригата). По този начин Комисията признава сложността на взаимодействията, които търговците осъществяват, за да осигурят на клиентите подходящия продукт на подходящото място в подходящото време и на най-добрата цена.

2.4 В доклада се съобщава, че Комисията ще набележи мерки за подобряване на гладкото функциониране на вътрешния пазар за търговия и дистрибуция въз основа на консултатия, като целта е да се помогне на търговците да използват оптимално вътрешния пазар и да подобрят своята икономическа, социална и екологична ефективност.

3. Общи бележки

3.1 С този доклад Европейската комисия признава значението на сектора за търговия и дистрибуция за единния пазар и неговия принос за растежа, заетостта и устойчивостта. Тъй като представата за сектора често се основава на опростеното разбиране, че търговците купуват от селскостопанските производители и продават на потребителите, възприетият в доклада подход очертава сложността на веригата на доставки и взаимодействията на търговците с техните партньори. Това също така помага да се обясни как търговците изпълняват мисията си да осигурят на потребителя подходящия продукт на подходящото място в подходящото време и на най-добра цена и пред какви предизвикателства са изправени.

3.2 Докладът признава ролята на модернизацията на сектора за търговия и дистрибуция в борбата с инфлацията през последните 50 години и за увеличаването на потребителския избор. По-голямата конкуренция и окрупняването в търговията на дребно доведоха до по-ниски цени, по-голям потребителски избор и сравнително ниски маржове (за разлика от други сектори, включително производството), със съответните въздействия върху конкурентите, местните органи, земеделските производители, доставчиците, заетите в сектора и т.н.

3.3 ЕИСК изразява съжаление, че докладът може би е насочен твърде много към търговията на дребно и поради това не успява да отрази значението на МСП (над 95 % от дружествата за търговия и дистрибуция и 11 милиона работници), техните специфични потребности и трудности, включително следпродажбеното обслужване, ролята им в живота на градските центрове, селските и крайградските райони, зависимостта им от големите производители и конкуренцията с доставчиците, създаващи собствени мрежи за дистрибуция.

3.4 В доклада не се отчита и значението и на кооперативния бизнес модел, особено в търговията на дребно с храни чрез потребителски кооперации.

3.5 Докладът анализира ефективността на сектора за търговия и дистрибуция от позиция на целите на публичната политика – физическа и ценова достъпност. На практика обаче търговците работят в силно конкурентна среда, в която дружествата се стремят да привличат потребители и да им предлагат добро съотношение между качество и цена. Следователно, търговците вземат своите решения за установяване и предлагане на услуги в зависимост от динамиката на пазара, а не съобразно целите на публичните политики. При оценката на ефективността на търговците от гледна точка на целите на публичната политика се пропуска обстоятелството, че търговията на дребно е търговска дейност, която трябва да остане печеливша, за да оцелее в условията на пазарна икономика. Подобни заключения могат да се направят за всяка друга пазарна дейност.

3.6 С времето потребителското търсене стана по-взискателно и не може да се счита за еднородно. Това, съчетано със значението на конкуренцията в търговията, обяснява сложността на пазарните сили и факта, че в реалността съществуват съвместно различни формати за търговия на дребно, с различни следпродажбени услуги. Това означава, че по-малките формати могат да имат успех, ако предлагат специфични услуги на специфични потребители. Над 11 милиона европейци работят в МСП за търговия и дистрибуция. Затова е изключително важно развитието на МСП да се насърчава допълнително, по-конкретно чрез подобряване на регулаторната среда и намаляване на административните тежести.

4. Конкретни бележки

4.1 По-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция за потребителите

4.1.1 Основната дейност на търговците е да осигуряват на потребителите широка гама от продукти, които отговарят на изискванията за качество и безопасност при най-добра цена. Модернизацията на сектора за търговия и дистрибуция през последните 20 години се характеризира с бърз процес на концентрация под формата на големи търговски вериги с мултинационален характер, които оперират в различни страни на ЕС и в трети страни. Това води до насищане на пазарите в ЕС, интеграция на информационните и комуникационните технологии и глобализация, включително експанзия на други пазари и достъп до по-широк избор от продукти на по-ниски цени за потребителите (ценова достъпност).

4.1.2 ЕИСК и Комисията споделят мнението, че неравенствата по отношение на достъпа до търговските обекти и необходимостта от запазване на жизнеността на селските райони са основни въпроси, които следва да бъдат разглеждани. Търговците предпочитат да се установяват в градските центрове и крайградските търговски центрове, следователно трябва да се гарантира достъпността на градските центрове за осъществяване на доставките. Все повече хора, живеещи в селските райони, разчитат за ежедневните си покупки на използването на автомобил, със съответното въздействие върху околната среда, което означава, че хората, които не могат да си позволят автомобил или не могат да шофират, имат ограничен достъп до услуги за търговия на дребно.

4.1.3 Решенията на търговците за установяване се определят от редица фактори, като един от най-важните е необходимостта от максимално голям приток от посетители. Този фактор сам по себе си обяснява защо слабо населените райони са по-малко предпочитани като места за установяване на търговски обекти за разлика от градските центрове или специално построените търговски центрове в градовете. Следователно, проблемите на физическата достъпност следва да се разглеждат въз основа на цялостно познаване на средата, в която работят търговците.

4.1.4 Затрудненията на потребителите по отношение на достъпа до по-голям избор от обекти за търговия на дребно зависят от икономически и неикономически фактори, като регулаторната среда, включително градоустройственото планиране и достъпа на търговците до пазарите на недвижими имоти. Те

могат да бъдат свързани с местни наредби, поставящи бариери пред навлизането на пазара за определени услуги или определени видове магазини, на разрешителните процедури, които понякога остават прекалено сложни и субективни, независимо от директивата за услугите. Освен това, нормативните актове, които запазват свободните продажби на здравни продукти само за определени монополи, ограничават конкуренцията и следователно достъпа на потребителите до фармацевтични продукти на разумни цени.

4.1.5 През последните 20 години хората с по-ниски доходи бяха облагодетелствани в значителна степен от достъпа до по-голям избор от продукти и по-добри цени в резултат на модернизацията, засилената конкуренция и глобализацията. Създаването на собствени марки, които са средно с 30 % по-евтини от марковите продукти, изигра изключително важна роля в този процес.

4.1.6 При този бизнес модел цените на дребно отразяват оперативните разходи и относително нисък марж в сравнение с други сектори, които работят при по-големи маржове. ЕИСК изразява загриженост по отношение на мерките в някои страни, насочени към контрол на ценовите равнища или маржовете. Поради важни социално-политически причини подобно регламентиране може да бъде необходимо, за гарантиране на социалното сближаване и предотвратяване на бедността.

4.1.7 В рамките на вътрешния пазар се отчитат значителни ценови разлики между държавите-членки за сходни продукти. ЕИСК препоръчва всяко проучване за цените да се съсредоточава върху разпределението на цените и маржовете по цялата верига на доставка. Комитетът обаче е съгласен с Комисията, че върху ценообразуването влияят различни фактори. Освен оперативните разходи, те включват средния разполагаем доход на домакинствата, ДДС, транспортните разходи, разходите за наем, разходите за заплати, регулаторната рамка, равнището на конкуренция или търговски практики като териториални ограничения на доставките и злоупотреби, които се наблюдават в цялата верига на доставки. ЕИСК призовава Комисията да проучи въздействието на тези практики и да вземе мерки за гарантиране на възможността за снабдяване от други държави-членки, за да може потребителят да се възползва от по-ниски цени, по-голям избор, по-високо качество, алтернативни продукти и др.

4.1.8 ЕИСК отбелязва, че проучвания сред потребителите открояват необходимостта от разработване на източници на независима сравнителна информация за търговските предложения.

4.1.9 ЕИСК е съгласен, че електронната търговия може да играе роля за увеличаването на конкуренцията в някои области, което би помогнало за намаляване на цените, и изразява загриженост по отношение на бавното навлизане на електронната търговия, особено при трансграничните трансакции. ЕИСК отбелязва, че едно от основните препятствия

пред развитието на трансграничните електронни търговски трансакции, особено за МСП, е липсата на общи правила за защита на потребителите в Европа и призовава европейските институции бързо да приемат директива за цифровите права на потребителите, основана на „целенасочена пълна хармонизация“ в най-съвременна форма. Подобна директива не бива да попречи на нито една държава-членка да запази или въведе по-строги мерки за защита на потребителите в съответствие с член 169, параграф 4 от ДФЕС.

4.2 По-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция за операторите

4.2.1 ЕИСК е съгласен с твърдението, че „един вътрешен пазар на услуги за търговия и дистрибуция (...) трябва да позволява на тези, които са конкурентоспособни, независимо от големината им, да съществуват съвместно и да се развият на пазара“.

4.2.2 Местоположението е основният определящ фактор при откриването на нов обект и понякога търговците чакат с години, за да открият нов обект в даден район и да създадат работни места. Трудното навлизане на пазара и трудният достъп до пазара на недвижими имоти се посочват като потенциални пречки за развитието на малките обекти за търговия на дребно и се нуждаят от по-задълбочен анализ. Този анализ може да се извърши въз основа на лесно достъпна информация, като се вземе предвид гледната точка на потребителите (избор на място за пазаруване), аспекти на политиката на конкуренция, субсидиарност и пропорционалност.

4.2.3 Директивата за услугите, която всички държави-членки трябваше да въведат в националните законодателства до 31 декември 2009 г., беше насочена към премахването на редица дискриминационни практики, свързани с предоставянето на разрешения за установяване. На практика обаче се издигат редица нови бариери и има случаи, когато с нормативните актове за градоустройствено планиране се злоупотребява, за да се ограничи конкуренцията и да се благоприятства установяването на определени форми на търговия и дистрибуция или предприятия. ЕИСК призовава Комисията да проучи как се изпълнява директивата за услугите и да вземе подходящи мерки по отношение на съответните държави-членки.

4.2.4 Друг проблем пред търговците е липсата на прозрачен и конкурентен вътрешен пазар за плащания. Използваните понастоящем картови схеми са антиконкурентни и нарушават основния принцип на вътрешния пазар. Таксите за обмен имат ефект на скрит данък за търговците, особено най-малките. Поради това, че таксите за обмен са в основата на системата, Единната зона за плащания в евро (SEPA) ще доведе до изчезването на евтините и ефективни национални системи за дебитни карти. В резултат на това, картовият пазар ще се свие до дуопол, което ще доведе до по-високи такси за обмен във вреда на потребителите. ЕИСК настоятелно приканва Комисията да вземе мерки по отношение на таксите за обмен, които имат ефект на скрит данък върху потребителите.

4.3 По-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция за доставчиците

4.3.1 Като предприятия за услуги, търговците предоставят на доставчиците си достъп до своята дистрибуторска мрежа, независимо дали тя включва само един обект или обхваща целия ЕС. Услугите включват, например, поставяне на специални места по рафтовете, маркетингови и логистични дейности и т.н. Всяка от тези услуги има цена, която често приема формата на такса.

4.3.2 Търговията на дребно е само един от каналите за дистрибуция, които могат да използват доставчиците. Без търговците малко доставчици биха могли да изградят големи мрежи за дистрибуция и потребителите биха пострадали от по-малък избор и по-високи цени. При все това всички елементи на веригата на доставка са важни, защото без суровини няма да има преработка на продукти, а без преработка е невъзможна продажбата. Ето защо ЕИСК счита, че в ЕС трябва да бъдат въведени необходимите механизми за постигане на реален баланс във веригата за търговия и дистрибуция на стоки.

4.3.3 В цяла Европа има концентрация на големи вериги за търговия на дребно, които привличат все повече клиенти с добрите си оферти (петте най-големи вериги за търговия на дребно с хранителни стоки държат над 70 % от пазара през 2005 г.). Също така се наблюдава голяма концентрация на пазарите на редица продукти, по-специално на продуктите от първа необходимост, които търговците на дребно не могат да си позволят да не предлагат в своите магазини. Силната конкуренция между търговците предизвиква натиск във веригата на доставки за намаляване на цените и маржовете. Да се преговаря от позиция на силата е обща практика в отворената пазарна икономика, която се използва от всички дружества, включително търговците и техните доставчици, но в случаите, в които тези практики водят до злоупотреби, те трябва да се изкореняват. Търговците на дребно, включително и по-големите, нямат силата да преговарят с производители на „задължителни“ продукти, независимо дали това са големи или дребни доставчици. Също така малките и средни доставчици нямат силата да преговарят с големите търговци на дребно за определени категории продукти. Има данни, че оператори по веригата на доставка не могат да се оплачат поради страх от репресии. ЕИСК насърча малките търговци да се обединяват в съюзи за закупуване, за да се поставят в по-силна позиция при воденето на преговори с техните доставчици, да получават по-добри условия и да предлагат по-добро обслужване на потребителите. Случаите на злоупотреба с пазарна сила следва да бъдат осъждани и ЕИСК призовава за строго прилагане на правилата на конкуренция за всички участници по веригата на доставки.

4.3.4 Европейският икономически и социален съвет прие две становища относно функционирането на веригата на доставки на храни⁽¹⁾ и препоръча изработването на професионален кодекс на равнище държави-членки и назначаването на медиатор, който да се намесва при необходимост; Европейският парламент,

⁽¹⁾ NAT/460: „По-добре функционираща верига на предлагането на храни в Европа“ от г-н Нагто и г-н Кариваги; CCM/050: „Секторът на търговията на дребно: развитие и въздействие“ от г-жа Sharma.

испанското председателство и Европейската комисия⁽²⁾ също приеха редица препоръки за подобряване на функционирането на веригата на предлагането на храни. ЕИСК приветства и учредяването на Форум на високо равнище⁽³⁾ за подобряване на функционирането на веригата на предлагането на храни, който установява платформа на заинтересованите страни за договорни практики между предприятията по цялата верига на доставка.

4.3.5 ЕИСК припомня, че пазарите – и договорните отношения – за търговия и дистрибуция по своя характер са национални и имат различни правни, икономически, политически и културни характеристики. Търговските отношения обикновено се уреждат на национално равнище или чрез регулиране, съдебната практика и/или правила за добри практики. Редица държави-членки са правили опити да регламентират определен брой практики. Но в повечето случаи тези опити доведоха до издигането на нови бариери чрез ограничаване на възможностите за установяване на чуждестранни предприятия в дадена страна, в нарушение на принципите на вътрешния пазар. ЕИСК призовава да бъдат анализирани и разглеждани по подходящ начин явно неелоянните практики, които се срещат по цялата верига на доставка. По-конкретно, ЕИСК призовава Комисията да проучи какви мерки се вземат спрямо тези „несправедливи договорни условия“, включително при правоприлагането. Подобно проучване ще очертае ефективността на националните практики; ще покаже какви действия са необходими и кое е най-подходящото равнище, в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност. По-нататък, ЕИСК припомня колко е важно, в условия на криза, да се гарантира надлежното прилагане на съществуващото законодателство и че това е отговорност на държавите-членки.

4.3.6 За да гарантират избор на потребителите, да запазят своята индивидуалност и да утвърдят местния си имидж, търговците разработиха продукти под собствен етикет, за които те носят отговорност като производители. Успехът на тези продукти се дължи на широкото им приемане от потребителите – 80 % от европейските потребители⁽⁴⁾ считат собствените марки на супермаркетите за добра алтернатива на другите марки.

4.3.7 Фамилиите от собствени марки се разработват съвместно с доставчиците, които са предимно МСП. Европейската комисия съзнава, че тези партньорства, често основани на подизпълнителски взаимоотношения, в редица случаи се оказват много стабилни и трайни. Доставчиците се възползват от информация за потребителите, стимули за разработване на иновации и достъп до по-голям пазар. Независимо от това съществуват опасения, свързани с тяхното въздействие върху иновациите, конкуренцията, развитието на МСП и потребителския избор. ЕИСК

призовава Комисията да проучи въздействието на производството на стоки със собствена марка върху доставчиците, конкуренцията, иновациите и избора на потребителите.

4.4 По-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция за работниците и служителите

4.4.1 Заетостта в сектора за търговия и дистрибуция е значима и често е място за навлизане на трудовия пазар за много млади, нискоквалифицирани или неквалифицирани работници. Секторът различа изключително много на гъвкави схеми на работа, за да се адаптира към потребителското търсене през деня, седмицата или различните сезони. Силната ценова конкуренция е източник на натиск за постигане на такава гъвкавост на работното време на служителите, която често става несъвместима с организирането на личния им живот. Ето защо законодателството и колективното договаряне би трябвало да определят гъвкави схеми на работа, които да бъдат съвместими както с организационните нужди на предприятието, така и с потребността на служителите от постигане на действително равновесие между техния личен и професионален живот. В това отношение участието на жените в търговията на дребно е по-голямо, отколкото във всеки друг сектор, и работата на непълно работно време също заема значителен дял. Търговията предлага също значителни възможности за предприемачите.

4.4.2 ЕИСК призовава Комисията да насърчава самостоятелната заетост, предприемачеството и развитието на умения като средство за справяне с кризата и улесняване на влизането и връщането на хора на трудовия пазар. ЕИСК приканва предприятията от сектора да прилагат националните и общностните разпоредби в областта на равните възможности и равенството между половете, с цел да се подкрепя развитието на заетостта сред жените в сектора както в качествено, така и в количествено отношение.

4.4.3 Настоящата финансова криза и намаляването на потреблението доведоха до процеси на затваряне, реорганизация, сливане и придобиване на търговските дейности в цяла Европа. Поради това рискът хората да останат безработни за дълги периоди от време остава висок. ЕИСК призовава Комисията да насърчава самостоятелната заетост и развитието на професионалните умения на служителите като средство, предоставящо възможност за справяне с кризата и за реинтегриране на хората на пазара на труда.

4.4.4 Колективното трудово договаряне в търговията има дълги традиции както на европейско, така и на национално равнище. Различията между отделните страни произтичат от различните култури и традиции на индустриалните отношения и предлаганата мярка в тази област трябва да остане подчинена на принципа на субсидиарност. ЕИСК приканва държавите-членки и страните кандидатки да развият социалния диалог между партньорите и системата от индустриални отношения в сектора.

(2) COM(2009) 591 Съобщение на Комисията „По-добре функционираща верига на предлагането на храни в Европа“.

(3) Решение на Комисията от 30 юли 2010 г. за учредяване на Форум на високо равнище за подобряване на предлагането на храни (2010/C 210/03).

(4) Проучване на AC Nielsen „Consumer attitudes towards private labels“ („Потребителски нагласи към собствените етикети“), 2005 г.

4.4.5 Недекларираната заетост и неформалната икономика са основен проблем, който трябва да бъде решен спешно, тъй като води както до нелоялна конкуренция между предприятията поради укриването на данъци и осигурителни вноски, така и до отрицателни последици за условията на труд на служителите, особено по отношение на опазването на здравето и безопасността на работното място. ЕИСК призовава Комисията и държавите-членки да вземат мерки за опростяване и намаляване на административната тежест, особено за малките предприятия и микропредприятията, и допълнително да повишат осведомеността за предимствата на регистрираната заетост.

4.4.6 ЕИСК призовава за открит дебат със социалните партньори по въпросите на франчайзинга и настоява държавите-членки да засилят мерките за борба с неформалната икономика, тъй като тя засилва дискриминацията и нелоялната конкуренция във вреда на МСП.

4.4.7 Модернизацията, развитието на технологиите и интензивното използване на ИКТ в търговията и дистрибуцията водят до все по-голямо несъответствие между уменията, от които се нуждаят дружествата, и тези на търговския и дистрибуторския персонал. ЕИСК привлича вниманието на Комисията към необходимостта от повишаване на квалификацията на работниците през цялото им кариерно развитие или трудов живот. Ето защо ЕИСК призовава социалните партньори в областта на търговията да задълбочат по-нататъшното си сътрудничество за преодоляване на разминаването между потребностите на фирмите от квалифицирана работна ръка и уменията на служителите посредством отраслови решения и средства за предвиждане и управление на въздействието на новите технологии върху уменията и заетостта.

4.4.8 Корпоративната социална отговорност в сектора за търговия и дистрибуция има дълга традиция. В действителност търговските дружества от много години инициират и прилагат широк набор от отговорни практики. Тези практики обхващат проблеми не само в социалната и екологичната сфера, но и в други области като здравеопазване, безопасност на продуктите, въпроси, свързани с веригата на доставки и ангажирането на местните общности.

4.4.9 ЕИСК споделя виждането на Комисията, че е необходимо да се разгледа въпросът за ценовата конкуренция, която оказва силен натиск върху разходите за заплати и работното време на служителите. За тази цел ЕИСК предлага на Комисията да изготви отделно проучване относно въздействието на работното време на търговските обекти, включително работата в неделните дни, върху местното икономическо и социално развитие, равнището на услугите, предлагани на потребителя, и качеството на живот на служителите.

4.4.10 В сектора запазват значението си явления като нелоялна конкуренция и социален дъмпинг между предприятия за търговия, независимо от техния размер, тъй като трудовото право и колективното договаряне, които се различават в отделните страни, водят до различни инвестиционни политики и различни икономически и социални модели. ЕИСК приканва социалните партньори да започнат дебат в рамките на европейския социален диалог, с цел да се определят най-добрите политики с оглед на допринасянето за икономическото, социалното и териториалното сближаване и премахването на пречки, които възпрепятстват хармоничното развитие и лоялната конкуренция в този европейски сектор. Комисията би трябвало да подкрепи тази инициатива и да предприеме необходимите мерки с оглед прекратяване на действията, които възпрепятстват изграждането и доброто функциониране на един справедлив, ефективен и насърчаващ развитието вътрешен пазар.

4.4.11 Финансовото участие на работниците играе все по-голяма роля в търговията на дребно, особено при по-големите европейски вериги за търговия на дребно, което позволява на работниците все повече да участват в определянето на качеството на заетостта, мотивацията и условията на труд. Комисията следва да преразгледа този инструмент като част от наблюдението си на сектора.

4.5 По-ефективен и справедлив вътрешен пазар за търговия и дистрибуция за бъдещите поколения

4.5.1 ЕИСК признава значението, което секторът за търговия и дистрибуция има за насърчаването на по-устойчиви начини на потребление и производство в ЕС. Той припомня, че прякото въздействие на търговските и дистрибуторските операции е надценено, но непряко, като най-близка връзка между потребители и търговци, секторът за търговия и дистрибуция може да направи много. ЕИСК приветства Форума за дистрибуцията, чиято роля е да способства за споделянето на добри практики сред търговците на дребно и между сектора за търговия и дистрибуция и заинтересованите страни по конкретни въпроси. ЕИСК признава и работата на Кръглата маса за устойчиво потребление и производство.

4.5.2 ЕИСК привлича вниманието на Комисията върху това, че при определяне на политиките трябва да се гарантира съответствие между целите по отношение на околната среда и целите в други области на политиката, като вътрешния пазар. През последните години възникнаха противоречия и все по-често основните принципи на вътрешния пазар биват пренебрегвани по причини, свързани с опазването на околната среда. Освен това ЕИСК предупреждава, че не трябва да се стига до прехвърляне отговорността от производителя на търговеца.

Брюксел, 20 януари 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON